

Sygn. akt II KK 205/22

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

SSN Andrzej Tomczyk

Protokolant Emilia Bieńczak

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2022 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.,

w sprawie M. Ś. skazanego z art. 180a k.k.

kasacji Prokuratora Generalnego na niekorzyść skazanego

od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w S.

z dnia 16 lutego 2022 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w S. wyrokiem z dnia 16 lutego 2022 r., w sprawie II K (...), uznał oskarżonego M. Ś. za winnego występku z art. 180a k.k. polegającego na tym, w dniu 1 sierpnia 2021 r. w miejscowości P., na drodze publicznej prowadził samochód marki H. o nr rej. (...) nie stosując się do decyzji Starosty S. z dnia 9 czerwca 2021 r., Km.(...) o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami kategorii „AM”, „B1”, „B” – i za to wymierzył mu karę grzywny w wysokości 150 stawek

dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 15 zł; nadto na podstawie art. 42 § 1a pkt 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych na okres roku i zasądził od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 225 zł tytułem opłaty oraz 70 zł tytułem zwrotu wydatków postępowania.

Wyrok ten nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 24 lutego 2022 r. bez postępowania odwoławczego (k. 42).

Kasację od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w S. wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny, zaskarżając go w całości na niekorzyść skazanego M. Ś.. Na zasadzie art. 523 § 1 k.p.k., art. 526 § 1 k.p.k. oraz art. 537 § 1 i 2 k.p.k. zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego, to jest art. 343 § 6 i § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k., poprzez niezasadne uwzględnienie wadliwego wniosku prokuratora o wydanie wobec M. Ś. wyroku skazującego bez przeprowadzenia rozprawy, za opisany w akcie oskarżenia czyn z art. 180a k.k., co - również z rażącą obrazą tej normy prawnej - skutkowało uznaniem oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 180a k.k., polegającego na prowadzeniu pojazdu wbrew decyzji administracyjnej o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, podczas gdy okoliczności popełnienia zarzucanego oskarżonemu czynu i jego wina, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego budziły wątpliwości, albowiem wskazana w treści zarzutu decyzja Starosty S. z dnia 9 czerwca 2021 r. o nr (...), nie stanowiła o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, a jedynie o zatrzymaniu dokumentu prawa jazdy, co winno skutkować uznaniem, że zachowanie M. Ś. wypełniło jedynie znamiona wykroczenia z art. 94 § 1 k.w.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w S. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest zasadna i to w stopniu oczywistym. Zaskarżony wyrok rzeczywiście zapadł z rażącym i mającym istotny wpływ na jego

treść naruszeniem przepisów prawa wymienionych w zarzucie kasacji. Ocena tego rodzaju przemawiała za rozpoznaniem nadzwyczajnego środka zaskarżenia w trybie przewidzianym w art. 535 § 5 k.p.k., tj. na posiedzeniu bez udziału stron.

Rację ma skarżący, że obowiązkiem sądu orzekającego w trybie art. 343 k.p.k. w zw. z art. 335 k.p.k. jest dokonanie kontroli wniosku prokuratora zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Kontrola ta powinna obejmować okoliczności popełnienia przestępstwa, kwestię zgodności wniosku o wymierzenie określonej kary ze stanowiskiem oskarżonego, a także zgodność propozycji zawartych we wniosku z przepisami obowiązującego prawa materialnego i procesowego. Niezgodność wniosku z treścią tych przepisów pociąga za sobą niemożność jego uwzględnienia, co z kolei skutkuje koniecznością rozpoznania sprawy na zasadach ogólnych (*por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2019 r., III KK 701/18, LEX nr 2603318*). W konsekwencji więc, w realiach sprawy dotyczącej skazanego M. Ś., Sąd Rejonowy w S. nie mógł uwzględnić wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 335 § 2 k.p.k., ponieważ okoliczności popełnienia zarzucanego oskarżonemu czynu i jego wina, w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, budziły wątpliwości. Jak już powyżej zaakcentowano, możliwość odstąpienia od przeprowadzenia rozprawy nie zwalniała Sądu od obowiązku należytej weryfikacji okoliczności popełnienia przestępstwa oraz wszystkich istotnych okoliczności sprawy, jak również zgodności zaproponowanych rozstrzygnięć z przepisami prawa materialnego.

W rezultacie więc, podzielić należało pogląd skarżącego, że do skazania M. Ś. za czyn z art. 180a k.k. doszło na skutek rażącego naruszenia przepisu art. 343 § 7 k.p.k. w zw. z art. 335 § 2 k.p.k. w wyniku braku przeprowadzenia prawidłowej kontroli wniosku prokuratora o wydanie wobec oskarżonego wyroku skazującego na posiedzeniu. W niniejszej sprawie przesłanka uwzględnienia wniosku nie została spełniona, albowiem M. Ś. został oskarżony i skazany za popełnienie przestępstwa z art. 180a k.k., podczas gdy za zachowanie polegające na kierowaniu pojazdem bez uprawnień powinien podlegać odpowiedzialności wykroczeniowej, na podstawie art. 94 § 1 k.w. W istniejących realiach Sąd Rejonowy uwzględniając wniosek prokuratora nie dokonał należytej kontroli istnienia przesłanek wskazanych

art. 335 § 2 k.p.k. i wydając wyrok zgodnie z wnioskiem, w efekcie rażąco naruszył przepisy prawa karnego materialnego i procesowego.

Należy przypomnieć, że przepis art. 180a k.k. przewiduje odpowiedzialność karną za zachowanie sprawcy, który prowadzi pojazd mechaniczny na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub strefie ruchu, nie stosując się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami. Warunkiem odpowiedzialności karnej jest zatem nie tyle samo zachowanie polegające na kierowaniu pojazdem bez posiadania uprawnień (taki czyn penalizowany jest przez art. 94 § 1 k.w.), ale zachowanie takie musi być powiązane z niezastosowaniem się do wydanej uprzednio decyzji (w tym wypadku) administracyjnej o cofnięciu uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. Jak jednolicie podkreśla się w orzecznictwie, warunkiem ponoszenia odpowiedzialności za przestępstwo o znamionach opisanych w art. 180a k.k. jest istnienie w obiegu prawnym decyzji właściwego organu, pozbawiającej sprawcę uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi. Decyzja, o której mowa w tym przepisie, może być również decyzją administracyjną. Nie ulega przy tym wątpliwości, że istnienie takiej decyzji stanowi jedno ze znamion przestępstwa z art. 180a k.k., a jej brak oznacza, że nie zostało wypełnione znamię przestępstwa. Istotne znaczenie ma przy tym fakt, że przestępstwo to może popełnić tylko osoba, wobec której decyzja administracyjna zapadła i tylko w okresie, na jaki cofnięto tą decyzją uprawnienia do kierowania pojazdami mechanicznymi. W okresie uwidocznionym w decyzji o cofnięciu uprawnień, osoba wobec której zapadło takie rozstrzygnięcie nie może ich odzyskać. Zatrzymanie prawa jazdy nie powoduje bowiem utraty samych uprawnień, które jedynie czasowo zostają zawieszone z racji braku dokumentu potwierdzającego ich posiadanie (*por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 stycznia 2022 r., II KK 145/20, LEX nr 3322676; z dnia 27 kwietnia 2021 r., V KK 466/20, LEX nr 3181476; z dnia 22 października 2020 r., II KK 299/20, LEX nr 3182913; z dnia 20 listopada 2020 r., V KK 429/20, LEX nr 3082446; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2019 r., III KK 558/17, LEX nr 2607272*).

Decyzja właściwego organu o cofnięciu zezwolenia na prowadzenie pojazdów mechanicznych może mieć miejsce bądź na podstawie art. 103 ust. 1

ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami, czyli między innymi w sytuacji zdrowotnych lub psychologicznych przeciwwskazań lub niezłożenia egzaminu państwowego, względnie na podstawie art. 182 § 2 k.k.w., kiedy to organ, do którego przesłano orzeczenie zawierające zakaz prowadzenia pojazdów, zobowiązany jest cofnąć uprawnienia do ich prowadzenia w orzeczonym zakresie oraz nie może wydać tych uprawnień w okresie obowiązywania zakazu. Kryminalizacji nie podlega natomiast prowadzenie pojazdu przez osobę nieposiadającą uprawnień do prowadzenia pojazdów z innych przyczyn, czyli z powodu zatrzymania dokumentu prawa jazdy na podstawie art. 135 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym lub art. 102 ust. 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami.

W niniejszej sprawie brak było takiej decyzji administracyjnej, na mocy której oskarżonemu zostałyby cofnięte uprawnienia do kierowania pojazdami. Z analizy akt sprawy Sądu Rejonowego w S. o sygnaturze II K (...) wynika bowiem, że decyzja Starosty S. z dnia 9 czerwca 2021 r. o nr K.5430.2.62.21., wydana m.in. na podstawie art. 102 ust. 1c i 1e ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o kierujących pojazdami w zw. z art. 135 ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, stanowiła jedynie o zatrzymaniu dokumentu prawa jazdy, jednak nie cofała uprawnień do kierowania pojazdami. Powodem zatrzymania dokumentu uprawniającego do kierowania pojazdami było przekroczenie przez M. Ś. dopuszczalnej prędkości o więcej niż 50 km/h w obszarze zabudowanym. Bezspornym jest, iż opisane uchybienie miało istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia, albowiem w konsekwencji błędnego uznania, że M. Ś. w momencie kierowania pojazdem mechanicznym po drodze publicznej nie stosował się do decyzji właściwego organu o cofnięciu uprawnień do kierowania pojazdami, oskarżony został pociągnięty do odpowiedzialności karnej za przestępstwo z art. 180a k.k., podczas gdy jego zachowanie winno zostać ocenione jedynie na płaszczyźnie art. 94 § 1 k.w.

Zatem mając na uwadze uchybienia popełnione w tej sprawie przez Sąd pierwszej instancji, należało uchylić zaskarżony wyrok i sprawę przekazać do

ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w S., w toku którego Sąd uwzględni powyższe zapatrywania.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Najwyższy orzekł, jak w wyroku.